

ЛЕКЦІЯ 3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

- 1. Міжнародні документи у сфері забезпечення гендерної рівності та запобігання насильству щодо жінок, підписані та ратифіковані Україною.**
- 2. Європейська хартія рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад**
- 3. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека”**
- 4. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) (2011)**

Сичова В.В.

Література

- Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. N 52, ст.561
- Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 6 вересня 2012 року № 5207-VI, із змінами, внесеними згідно із Законом № 1263-VII від 13.05.2014. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 412.
- Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 р. № 273. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2018-%D0%BF>
- Державна соціальна програма запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року: затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 145 від 24 лютого 2021 р.
- Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 р. № 752-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-derzhavnoi-stratehii-zabezpechennia-rivnykh-prav-ta-mozhlyvostei-752-120822>
- Завдання і заходи з виконання Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2022-2024 роки
- Концепція комунікації у сфері ґендерної рівності: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1128-р. URL : <https://mvs.gov.ua/upload/1/6/2/0/2/0/konserpsi-i-komunikaci-i-u-sferi-gendernoyi-rivnosti.pdf>
- Стратегія впровадження ґендерної рівності у сфері освіти до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 р. № 1163-р. URL : <https://mvs.gov.ua/upload/1/6/2/0/2/4/strategiyi-vprovadzennia-gendernoyi-rivnosti-u-sferi-osviti-do-2030-roku.pdf>

- **Гендерна рівність** [Дармограй Н. М.]. *Енциклопедія державного управління*: у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю.В.Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. Київ: НАДУ, 2011. Т. 8 : Публічне врядування / наук.-ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.]; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. С.122-124
- **Гонюкова Л.В. Сичова В.В.** Законодавче забезпечення гендерної політики в Україні. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*: зб. наук. пр. Херсон. нац. техн. ун-та. 2014. Вип. 10. С. 20–23
- Реалізація гендерної політики в управлінні освітою : навч.-метод. посіб. / Н.Г. Протасова, Л. А. Гаєвська, Т. О. Лукіна [та ін.] ; за заг. ред. Н. Г. Протасової. Запоріжжя, 2011
- **Сичова В.В.** Гендерна проблематика як складова сімейної політики в Україні. *Державне будівництво* [електрон. наук. фах. видання ХарРІДУ НАДУ при Президентові України]. 2013. № 2. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
- **Сичова В.В.** Гендерна рівність як чинник забезпечення сталого розвитку регіону. *Реалізація державної соціальної політики сталого розвитку регіону органами публічної влади України*: моногр. /Л. О. Бєлова, Д. В. Карамішев, Л. В. Набока та ін.; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д.В. Карамішева, к.держ.упр., доц. Л. В. Набока. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2016. С. 57–66.
- **Сичова В.В. Гонюкова Л.В.** Гендерний аналіз в управлінні соціальним розвитком в умовах збройної агресії Росії проти України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2022. № 1(60). С. 132–143. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-1-09> URL : [https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/AKTUALNI%20PROBLEMI%20DERZHAVNOGO%20UPRAVLINNYa%20%E2%84%961\(60\).pdf](https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/AKTUALNI%20PROBLEMI%20DERZHAVNOGO%20UPRAVLINNYa%20%E2%84%961(60).pdf)
- **Скорик М.М.** Гендерна дискримінація у доступі до праці й послуг: оцінка стану впровадження Україною антидискримінаційних Директив Ради ЄС: Аналітичне дослідження. Київ, Бюро соціальних та політичних розробок, 2017. 78 с. URL: https://bureau.in.ua/downloads/2017_IRF.pdf

- Гендерна політика в системі державного управління : підруч. / М.М. Білінська, Л. В. Гонюкова, Л.О. Воронько та ін. ; за заг. ред. М.М. Білінської. Київ ; Запоріжжя : Друк. світ, 2011. 132 с.
- **Гендерно-орієнтоване бюджетування**: аналіз програм, які фінансуються з бюджету, з позиції гендерної рівності: посіб. для працівн. органів виконавч. влади та місц. самоврядування /авт. Клацер Е., Іваніна Т.; под ред. О. Кисельова, М. Босніч, О. Давліканова. Київ, б/р. URL : <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/11557.pdf>
- **Гендерні аспекти державної служби** : колект. моногр. / М. І. Пірен, Н. В. Грицяк, Т.Е. Василевська, О.М. Іваницька] ; за заг. ред. Богдана Кравченка. Київ: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. 336 с.
- Гендерні підходи у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 1 черв. 2012 р.). Луцьк, 2012. 204 с.
- **Гошовська В. Г., Ларіна Н. Б., Святненко В.В. Основи гендерної політики в парламентській діяльності** : навч. посіб. /за заг. ред. В.А. Гошовської. Київ, 2011. 100 с.
- Організаційні та правові елементи інституційного механізму забезпечення гендерної рівності в Україні / О. Пищуліна, С. Рябошапка, К. Левченко, Т. Марценюк ; Прогр. рівних можливостей та прав жінок в Україні, Прогр. розв. ООН в Україні. Запоріжжя, 2011.
- Положення про Міністерство соціальної політики України : Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 389/2011. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/13360.html>
- Положення про Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2006 р. № 1573 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1573-2006-%D0%BF>.

▣ **Гендерна рівність** є принципом **політико-правового статусу людини** в державі.

▣ Складовими **гендерної рівності** є:

- ▣ **рівні права жінки та чоловіка;**
- ▣ **рівні свободи жінки та чоловіка;**
- ▣ **рівні обов'язки жінки та чоловіка;**
- ▣ **врахування особливостей (фізіологічних, психологічних тощо) статей у політико-правовому регулюванні;**
- ▣ **система засобів гарантування рівності статей в державі.**

▣ **Гендерна рівність** передбачає рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а також їх **однакову значущість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й приватного життя.** Так само вона означає **рівний доступ жінок і чоловіків до ресурсів та їх розподілу між ними**

▣ Гендерна складова виступає, за таких умов, обов'язковим елементом законотворчої і правозастосовчої діяльності, в основі яких лежать принципи свободи, справедливості, рівності і розвитку соціальних якостей людини з врахуванням впливу статевої належності на правовий статус, соціальну роль, стереотипи поведінки.

▣ Гендерний чинник виступає в даному плані важливою умовою соціальних трансформацій суспільства, а **гендерна політика** являє собою складну систему, яка базується на правових нормах, що забезпечують інтереси рівності, враховує міжнародний досвід управління в сфері **гендерних відносин** та має власні принципи і критерії оцінювання ефективності функціонування відповідного організаційно-правового механізму

- (1) Чим вищий рівень політичної і соціально-економічної рівності, тим менша ймовірність внутрішнього збройного конфлікту.
- (2) Чим вищий рівень політичної і соціально-економічної рівності в країні, тим більш мирна вона загалом.
- (3) **Чим більше люди схвалюють гендерну рівність у країні, тим менша можливість того, що в країні почнеться збройний конфлікт.**
- (4) **Чим більше людей схвалюють гендерну рівність у країні, тим більш мирною вона буде загалом.**
- (5) Чим більше людей схвалюють гендерну рівність у країні, тим вищий рівень політичної та соціально-економічної рівності.

Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності в Україні:

будується на основі міжнародних нормативно-правових актів, ратифікованих Україною

Загальна декларація прав людини (1948), Міжнародний пакт ООН про громадянські і політичні права (1966) Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979) Декларація та Платформа дій, прийняті на IV всесвітній конференції зі становища жінок (Пекін, 1995) Декларація тисячоліття Організації Об'єднаних Націй "Цілі тисячоліття" (2000). Стамбульська конвенція (2011)

регулюється національним и нормативно-правовими актами щодо рівноправності між жінками і чоловіками

Конституція України Декларації про загальні засади державної політики стосовно сім'ї та жінок (1999), Закони України: «Про зайнятість населення», «Про пенсійне забезпечення», «Про охорону праці», «Про державну службу» (2012), «Про місцеве самоврядування» Кодекс про шлюб та сім'ю України, «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (2005р.), «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (2017)

Україна підписавши прийняті на світовому та європейському рівні документи, визнала визначені в них такі основні підходи до **рівності статей**:

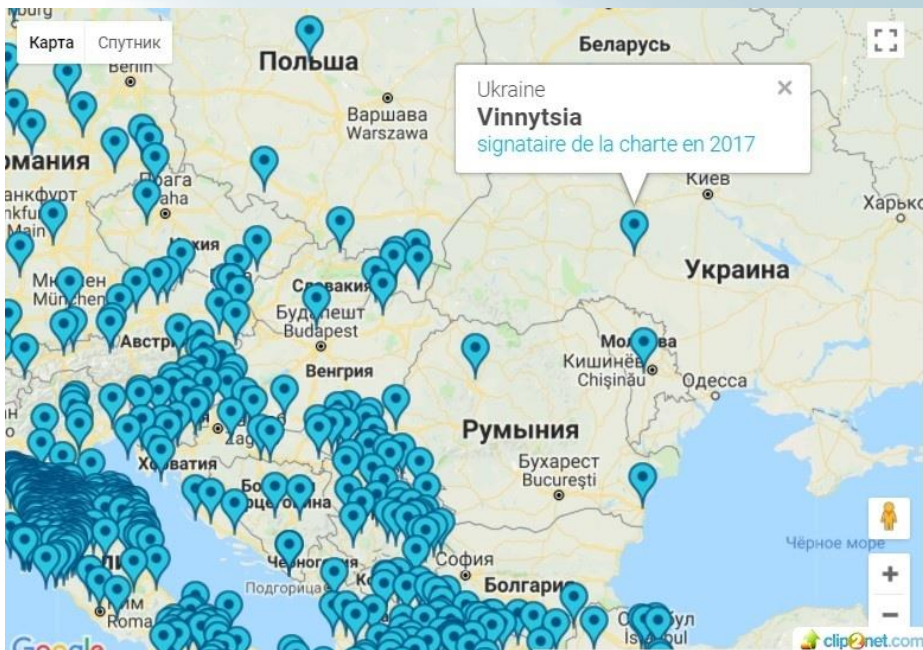
- ▣ **рівність жінок і чоловіків нерозривно взаємопов'язана з оцінкою соціального прогресу, розвитку і миру;**
- ▣ **пріоритетність гендерної проблематики у забезпеченні прав людини поряд з такими пріоритетами – бідністю, демографією, екологією і миром;**
- ▣ **рівність жінок і чоловіків є універсальним і незмінним правом у системі основних прав і свобод людини;**
- ▣ **права жінок та дівчат є невід'ємною і неподільною складовою частиною загальних прав людини і мають захищатися на всіх стадіях життєвого циклу – у дитинстві, юності, дорослому і похилому віці**

УКРАЇНА підписала міжнародні документи, в яких йдеться про забезпечення гендерної рівності та подолання всіх форм дискримінації щодо жінок і чоловіків, і взяла зобов'язання щодо їх виконання

- ▣ **Загальна декларація прав людини (1948 р.),**
- ▣ **Міжнародний пакт ООН про громадянські і політичні права (1966 р.),**
- ▣ **Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.),**
- ▣ **Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979 р.) та Факультативний протокол до неї (1999 р.),**
- ▣ **Віденська декларація прав людини (1993 р.),**

- ▣ **Асамблеї у вересні 2000 Декларація ООН про соціальний прогрес (Копенгаген, 1995 р.),**
- ▣ **Декларація та Платформа дій, прийняті на Четвертій всесвітній конференції зі становища жінок (Пекін, 1995 р.),**
- ▣ **Політична декларація й Підсумковий документ “Подальші заходи й ініціативи щодо здійснення Пекінської декларації і Платформи дій”, прийняті на Спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН з порядком денним “Жінки у 2000 році: рівність між жінками і чоловіками. Розвиток і мир у XXI столітті”,**
- ▣ **Декларація тисячоліття Організації Об’єднаних Націй “Цілі тисячоліття” (2000)**

- ▣ **ліквідація всіх форм дискримінації за ознакою статі є першочерговими цілями міжнародного співтовариства;**
- ▣ **рівність можливостей для всіх людей має ключове значення для побудови справедливих демократичних суспільств у XXI ст.;**
- ▣ **рівність жінок і чоловіків є першорядною серед пріоритетних сфер і напрямків політики, визначених главами держав і урядів світу на Саміті Тисячоліття в документі “Цілі Тисячоліття”, (вересень 2000 р.), а саме:**
 - ▣ **рівність жінок і чоловіків;**
 - ▣ **навколишнє середовище;**
 - ▣ **розвиток сільських районів;**
 - ▣ **розвиток міст;**
 - ▣ **система охорони здоров’я; освіта і наука;**
 - ▣ **технічна та інноваційна діяльність.**

Європейську хартію рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад підписали більше 1900 громад у 35 країнах

На сьогодні в Україні лише 6% територіальних громад (83 з 1469) є підписантами Європейської хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад.

The European Charter for Equality Of Women and Men In Local Life Council of European Municipalities and Regions (Cemr). Adopted by the Council of European Municipalities and Regions' Policy Committee in **2006**. URL : https://gender.auc.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/charter_2022_en-1.pdf

■ Європейська хартія рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад **адресована саме місцевим та регіональним органам самоврядування Європи**, закликає їх до соціальної відповідальності в частині використання існуючих повноважень і партнерства для досягнення більшої рівності своїх громадян.

■ Підписання та імплементація безпосередньо органами місцевого самоврядування принципів Європейської хартії рівності сприятиме виконанню Україною завдань, поставлених **Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом** (2014 р.), зокрема в частині досягнення гендерного паритету **в сфері зайнятості, освіти та навчання, економічної та суспільної діяльності, а також у процесі прийняття рішень**

напрями муніципальної гендерної політики в Україні повною мірою відповідають вимогам Європейської Хартії рівності:

- **сприяння впровадженню гендерного мейнстримінгу** в діяльність органів місцевого самоврядування, у політиці на місцевому рівні,
- подолання гендерних стереотипів у територіальних громадах,
- розробка та реалізація стратегій гендерної рівності

У частині I перелічені принципи гендерної рівності:

- рівність жінок і чоловіків як фундаментальне право;
- заборона різноманітних форм дискримінації і зневаги;
- збалансована участь жінок і чоловіків у прийнятті рішень;
- викорінення гендерних стереотипів;
- інтегрування гендерної перспективи в усі види діяльності органів місцевого самоврядування;
- плани дій і програми з належним фінансуванням для сприяння гендерній рівності

Частина II містить зобов'язання підписантів щодо імплементації Хартії: розроблення, широке обговорення та ухвалення Плану дій щодо застосування гендерного мейнстримінгу на місцевому рівні.

- орган місцевого самоврядування має розробити протягом двох років План дій.
- Після чого застосовується відповідна система оцінки для відстеження перебігу успішності виконання Хартії,
- обмін інформацією з європейськими місцевими та регіональними органами місцевого самоврядування про ефективні практики досягнення гендерного паритету

Частина III присвячена застосуванню гендерного мейнстримінгу до всіх повноважень місцевих і регіональних органів влади та самоврядування; до виборчого процесу на місцевому рівні; до представництва в усіх виборних і публічних директивних органах; до прийняття політичних рішень, до співпраці з партнерами для підтримки рівності; до системи надання послуг

Динаміка підписання територіальними громадами України Європейської хартії рівності жінок і чоловіків...

Асоціація міст України

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» (АМУ) у 2014 році вперше провела офіційну презентацію Хартії; у 2018 році звернулася до громад-членів із закликом долучитися до Хартії

значущим стало підписання Хартії регіональними органами місцевого самоврядування – Полтавською та Сумською обласними радами, оскільки її реалізацією мають займатися обласні державні (тепер військові) адміністрації

Обласні центри України – члени АМУ

- Київ,
- Вінниця,
- Житомир,
- Ужгород,
- Харків,
- Чернівці

Розуміння гендерних відмінностей і нерівностей є частиною аналізу місцевого економічного розвитку. Під час проведення такого **аналізу «жінок» і «чоловіків» розглядають не як одне ціле, а намагаються зрозуміти соціальні змінні:**

- яка ситуація з молодими чоловіками та жінками,
- старшими жінками та чоловіками,
- молодими дівчатами та чоловіками з фізичними вадами,
- старшими чоловіками та жінками, які належать до національної меншини, тощо.

Розуміння цих аспектів допомагає побудувати чіткішу та точнішу картину економічних змінних і перспектив.

▣ **Резолюція 1325** є однією з найбільш важливих резолюцій РБ ООН у сфері політики безпеки. Цей документ наголошує на важливій ролі жінок у запобіганні і врегулюванні конфліктів та в розбудові миру, а також закликає держави-члени **забезпечити більш активну участь жінок на всіх рівнях прийняття рішень в національних, регіональних і міжнародних інститутах, у механізмах запобігання, управління та вирішення конфліктів**. Резолюція стала інституційною рамкою для інтеграції жінок до безпекового сектору.

Основні положення резолюції визначають особливу важливість врахування потреб жінок та дівчат у конфліктних ситуаціях та особливу вразливість жінок перед негативними наслідками конфліктів.

▣ Рада Безпеки закликає держави-члени ООН **активно залучати жінок до прийняття рішень на всіх рівнях в рамках національних, регіональних та міжнародних інститутів та механізмів запобігання, регулювання та вирішення конфліктів**

▣ містить конкретні кроки, покликані створити умови **для забезпечення рівної участі жінок і чоловіків** у подоланні конфліктів, встановленні миру, процесах відновлення, протидії безпековим викликам, системній протидії насильству за ознакою статі та насильству, пов'язаному з конфліктом.

▣ **Насильство щодо жінок** – порушення прав людини і форма дискримінації по відношенню до жінок і означає всі акти насильства по відношенню до жінок за гендерною ознакою, результатом яких є або може бути фізичне, сексуальне, психологічне або економічних збитків або страждання по відношенню до жінок, у тому числі загрози таких дій, примус або довільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному або приватному житті.

За даними ВООЗ:

- ▣ 35% жінок у всьому світі стикалися або з фізичним та / або сексуальним насильством з боку інтимного партнера, або з сексуальним насильством без участі партнера.
- ▣ У всьому світі 7% жінок зазнали сексуального насильства від людей, що не були їхніми партнерами.
- ▣ У всьому світі до 38% вбивств жінок відбуваються інтимними партнерами.
- ▣ 200 мільйонів жінок зазнали операцій на жіночих статевих органах (обрізання), що вважаються зумисним каліцтвом.

Гендерне насильство – це

■ **насильство, яке стосується чоловіків і жінок і жертвами якого в основному є жінки. Воно виникає як наслідок нерівних владних відносин між жінками і чоловіками;**

насильство, спрямоване проти жінки, тому що вона жінка, чи непропорційно впливає на жінок. Воно стосується (але не вичерпується) фізичної, сексуальної і психологічної шкоди включаючи залякуванням, стражданнями, примусом і чи позбавленням волі в сім'ї або в суспільстві в цілому;

також стосується насильства, що робить /не зупиняє держава

■ **Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція, 2011 р.) - провідний правовий документ із запобігання та боротьби з насильством над жінками та домашнім насильством**

■ **Вступила в силу в 2014 році, продемонструвавши необхідність в юридично зобов'язуючому договорі для скерування зусиль держав-членів щодо припинення гендерно-зумовленого насильства та їх політичної прихильності принципам і цінностям, закріпленим в Конвенції.**

■ **Україною ратифікована у 2022 р.. У Конвенції йдеться про «гендерний» характер насильства над жінками або про «гендерне насильство»**

■ **Стамбульська конвенція проти насильства до жінок і домашнього насильства**

■ **(словосполучення «гендерне насильство»)**

- **гендерне насильство** – це насильство, яке стосується **чоловіків і жінок**, і жертвами якого в основному є **жінки**. **Насильство стосовно жінок** розуміється як порушення прав людини й форма дискримінації стосовно жінок та означає всі акти насильства стосовно **жінок за гендерною ознакою**, результатом яких є або може бути **фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода, страждання жінок, у тому числі погрози таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному або приватному житті**

▣ Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (**Стамбульська конвенція**) на пленарному засіданні 20 червня 2022 р.

▣ Законопроект підтримали **259 депутатів**.

▣ **Вісім** народних депутатів висловились **проти**

▣ Президент України В.Зеленський підписав **Закон «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами» № 2319-IX**, який Верховна Рада ухвалила **20.06.2022 р.**

▣ Ця Конвенція, яку ще називають **Стамбульською**, має на меті захист жінок від насильства, недопущення, кримінальне переслідування та ліквідацію насильства стосовно жінок і домашнього насильства, яке вчинене також і щодо чоловіків і дітей (хлопців і дівчат). На сьогодні це найбільш всеосяжна міжнародна угода у цій сфері, що використовується як основа для дій багатьох країн у Європі та за її межами.

▣ Ратифікація Стамбульської конвенції посилить правовий захист постраждалих і забезпечить їм доступ до правосуддя, дасть змогу захистити українських громадян, які постраждали від насильства не лише в Україні, а й за кордоном

Форми СНПК:

- **зґвалтування,**
- **каліцтво** **або**
наси́льство **над**
статевими органами,
- **примусове оголення,**
- **погрози** **та** **спроби**
зґвалтування,
- **примус** **дивитися на**
сексуальну наругу над
близькими,
- **сексуальне рабство,**
- **примусова проституція,**
- **примусова вагітність,**
- **примусова стерилізація**

Ознаки сексуального насильства:

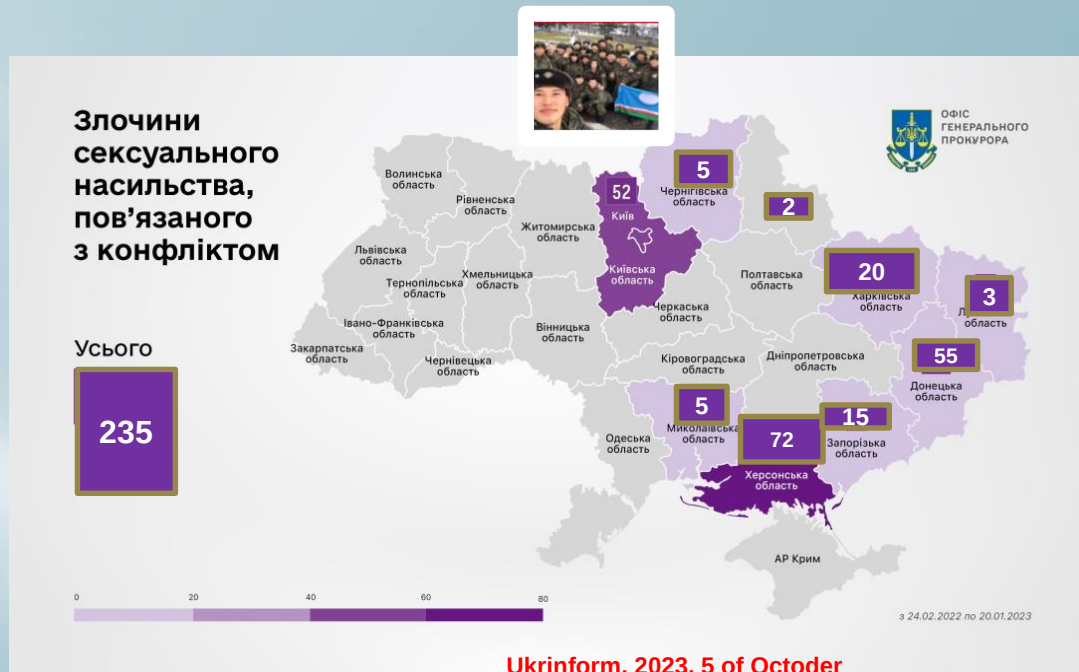
- ▣ **проникнення в тіло іншої людини з використанням геніталій чи сторонніх предметів без її добровільної згоди;**
- ▣ **використання важелів економічного чи психологічного впливу, щоб примусити жертву до статевого акту;**
- ▣ **примусові пестощі без проникнення в тіло;**
- ▣ **примушування до перегляду порнографії, актів онанізму, демонстрація статевого акту.**

3 24 лютого 2022 року (початок широкомасштабного вторгнення Росії в Україну) до початку жовтня 2023 року офіційно зареєстровано 235 випадків сексуального насильства, більшість з яких – жінки. Зокрема, йдеться про зґвалтування, каліцтво чи насильство над статевими органами, примушування до оголення, погрози та спроби зґвалтування, примушування до перегляду сексуального насильства над близькими тощо.

За даними Генпрокуратури, 146 жертв – жінки, 79 – чоловіки, з них 13 неповнолітніх (12 дівчат та 1 хлопець).

- Розкрито 66 злочинів.
- Найбільша кількість випадків сексуального насильства:
- 72 зафіксовано в Херсонській області;
- 52 - у Київській області;
- 55 - у Донецькій області;
- 20 - у Харківській області;
- 15 - у Запорізькій області;
- 5 - у Миколаївській області;
- 5 - у Чернігівській області;
- 3 - у Луганській області;
- 2 – у Сумській області.

Військова частина 51460 Російської Федерації

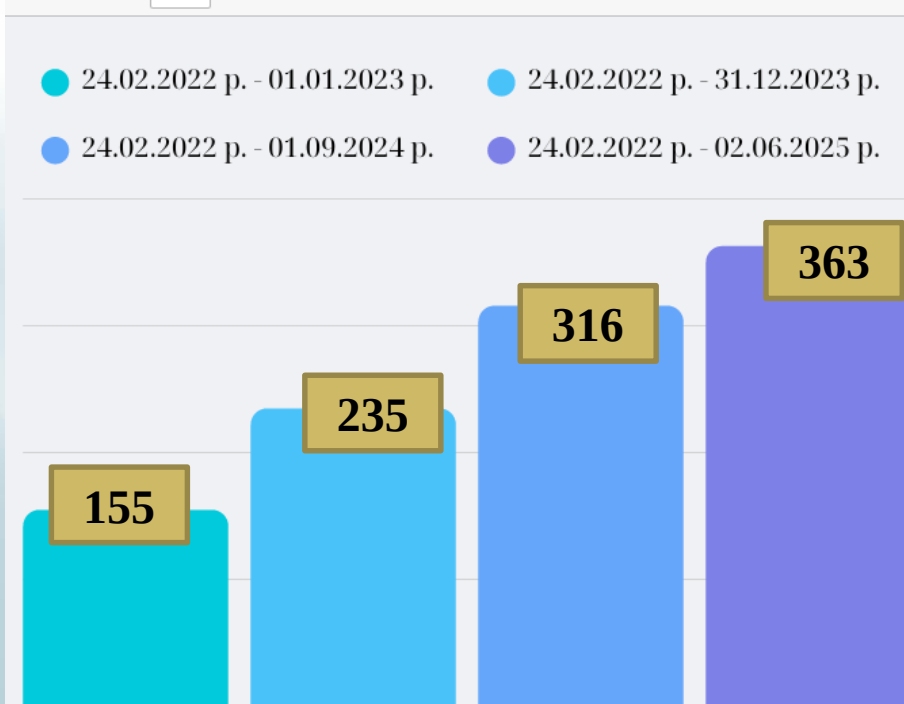
Ukrinform. 2023, 5 of October

Військовій частині (N51460), яка ґвалтувала та вбивала мирних жителів Бучі, у 2022 році російська влада присвоїла звання гвардійської. Це свідчить про те, що керівництво держави-агресора заохочує та підтримує таку варварську поведінку

З 2022 року понад 20% евакуйованих українських жінок і внутрішньо переміщених осіб повідомили, що зазнали сексуального насильства з боку росіян під час війни

Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні у період із 24.02.2022 року до 31.08.2024 року задокументувала **376 випадків СНПК**, що стосувалися

- 262 чоловіків, 2 хлопчиків
- 102 жінок, 10 дівчат

Динаміка фіксувань випадків СНПК
Офісом Генерального прокурора України

СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ КОНФЛІКТУ (СНПК)

363 ФАКТІВ СНПК

ЗАФІКСУВАЛИ ПРОКУРОРИ З ПОЧАТКУ
ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ:

134
ЧОЛОВІКИ

229
ЖІНКИ

19 НЕПОВНОЛІТНІ

18
ДІВЧАТ

1
ХЛОПЕЦЬ

**Резолюція 1325,
прийнята Радою Безпеки на її
4213-му засіданні,
31 жовтня 2000 р.**

Рада безпеки

10. закликає всі сторони у збройних конфліктах вживати спеціальних заходів для захисту жінок і дівчат від обумовленого статевою приналежністю насильства, особливо від зґвалтування та інших форм сексуальної наруги та інших форм насильства, у ситуаціях, що являють собою збройний конфлікт;

11. особливо зазначає, що всі держави несуть відповідальність за те, щоб покласти край беззаконню та здійснювати судові переслідування осіб, винних у геноциді, злочинах проти людства та військових злочинах, включаючи злочини, що стосуються сексуального та інших форм насильства щодо жінок та дівчаток; у зв'язку з цим наголошує на необхідності забезпечення того, щоб, коли це можливо, на ці злочини не поширювалася дія положень про амністію;

**КОНВЕНЦІЯ
Ради Європи про запобігання
насильству стосовно жінок і
домашньому насильству та
боротьбу із цими явищами
(Стамбульська конвенція, 2011)**

Стаття 36. Сексуальне насильство, у тому числі зґвалтування

- **1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб було криміналізовано такі форми умисної поведінки:**
 - **а) здійснення, без згоди, вагінального, анального або орального проникнення сексуального характеру в тіло іншої особи з використанням будь-якої частини тіла або предмета;**
 - **б) здійснення, без згоди, інших актів сексуального характеру з особою;**
 - **с) примушування іншої особи до здійснення, без згоди, актів сексуального характеру з третьою особою.**
- **2. Згоду повинно бути надано добровільно як результат вільного волевиявлення особи, отриманого в контексті супутніх обставин.**

Стамбульська конвенція, 2011

Стаття 25. Підтримка жертв сексуального насильства

- Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення створення відповідних легкодоступних консультативних центрів **допомоги жертвам зґвалтування або сексуального насильства** в достатній кількості для забезпечення медичної та судово-медичної експертизи, підтримки у випадку травм і надання консультацій жертвам

Стаття 27. Повідомлення

- Сторони вживають необхідних заходів для заохочення будь-якої особи – свідка вчинення актів насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, або особи, яка має обґрунтовані підстави вважати, що такий акт може бути вчинено або що очікуються подальші акти насильства, **повідомляти про це компетентним організаціям або органам.**

Стаття 28. Повідомлення спеціалістів

- Сторони вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб правила **конфіденційності**, які покладаються національним законодавством на певних спеціалістів, не становили перешкоди стосовно можливості, за певних умов, їхнього повідомлення компетентним організаціям або органам, якщо в них є обґрунтовані підстави вважати, що вчинено тяжкий акт насильства, який підпадає під сферу застосування цієї Конвенції, або що очікуються подальші тяжкі акти насильства.

Стаття 40. Сексуальне домагання

- Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної або фізичної поведінки сексуального характеру, метою або наслідком якої є порушення гідності особи, зокрема шляхом створення залякувального, ворожого, принизливого або образливого середовища, підлягала кримінальній або іншій юридичній санкції.

Стаття 46. Обтяжуючі обставини

- Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення можливості врахування таких обставин, якщо вони вже не є частиною складових елементів правопорушення, згідно з відповідними положеннями національного законодавства як обтяжуючі обставини під час визначення вироку за правопорушення, установлені відповідно до цієї Конвенції:
- d) правопорушення було вчинено **проти дитини або в присутності дитини;**
- e) правопорушення вчинили **дві або більше осіб, які діяли разом;**
- f) правопорушенню передувало або його супроводжувало **тяжке насильство;**
- g) правопорушення **було вчинено із застосуванням зброї або з погрозою застосування зброї;**
- h) правопорушення завдало жертві **тяжкої фізичної або психологічної шкоди**

Стаття 43. Настання відповідальності за кримінальні правопорушення

- ▣ **Відповідальність за правопорушення, установлені відповідно до цієї Конвенції, настає незалежно від характеру відносин між жертвою та правопорушником**

Стаття 46. Обтяжуючі обставини

- ▣ **Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення можливості врахування таких обставин, якщо вони вже не є частиною складових елементів правопорушення, згідно з відповідними положеннями національного законодавства як обтяжуючі обставини під час визначення вироку за правопорушення, установлені відповідно до цієї Конвенції:**
- ▣ **а) правопорушення було вчинено проти колишнього чи теперішнього подружжя або партнера, як це визнається національним законодавством, членом сім'ї, особою, яка проживає разом з жертвою, або особою, яка зловжила своїми повноваженнями;**
- ▣ **б) правопорушення або пов'язані правопорушення були вчинені повторно;**
- ▣ **с) правопорушення було вчинено проти особи, уразливої через особливі обставини;**
- ▣ **д) правопорушення було вчинено проти дитини або в присутності дитини;**
- ▣ **е) правопорушення вчинили дві або більше осіб, які діяли разом;**
- ▣ **ф) правопорушенню передувало або його супроводжувало тяжке насильство;**
- ▣ **г) правопорушення було вчинено із застосуванням зброї або з погрозою застосування зброї;**
- ▣ **h) правопорушення завдало жертві тяжкої фізичної або психологічної шкоди**

**Дякую
за увагу!**

